

Werkgroep Duurzaamheid Heilig Landstichting

Jaarverslag 2025 en jaarplan 2026

De hoofdthema's van de werkgroep Duurzaamheid zijn: Biodiversiteit/Groen, Circulaire economie en Energie. In 2025 kreeg het thema energie/verduurzaming van woningen bijzondere aandacht dankzij de ondersteuning van de Woonwijzer. We willen aan alle thema's zoveel mogelijk een praktische invulling geven en er de dorpsgenoten zoveel mogelijk bij betrekken. Wij zoeken voortdurend de samenwerking met de gemeente, maar ook met andere initiatieven binnen de gemeente Berg en Dal, zoals het Duurzaamheidscafé en de energie-corporatie Energierijk.

1. **Biodiversiteit/Groen:** Het doel om via Obsidentify 1500 soorten waar te nemen in en rond ons dorp is in 2025 bereikt.

Op 23 mei organiseerden we een Dorpswandeling Beplanting Openbare Groen (dit is nadat de kabels en leidingen zijn vervangen opnieuw (biodiverser) ingericht. De resultaten waren positief en in gesprekken met aanwonenden wisten de organisatoren meer begrip en waardering te kweken voor de effecten van de nieuwe beplantingen voor de biodiversiteit in ons dorp en werd het gesprek geïnitieerd over wat bewoners zelf kunnen doen om de biodiversiteit te bevorderen. Dat leverde mooie discussies met de deelnemers over 'rommelige stukken, waar toch veel soorten staan als je goed kijkt.

Er zijn al langer ideeën om de inrichting van het Simonplein te vergroenen. Dit is ook dit jaar nog niet veel verder gekomen, maar in de loop van december zijn wel enkele stappen gezet (berekening draaicirkel en invlechten van vergroening in geplande bouwactiviteiten)

2. **Circulaire Economie:** In 2025 organiseerden we twee kledingswaps, elke Swap is een gezellig, laagdrempelige bijeenkomst die ca. 25 bezoekers trekt. Veel kleding wisselt van eigenaar en krijgt zo een tweede leven. Het organiserend team werd uitgebreid met een nieuwe vrijwilliger.

Op 20 september hebben we in het kader van World Clean Up Day in het dorp met een groepje zwerfafval opgeruimd. Dit was een actie voor de hele gemeente, die door het Duurzaamheidscafé Berg en Dal was aangejaagd. Helen was op 7 september vanuit de IVN bij de Wijkhelden dag in Kekerdom, die door de DAR was georganiseerd. Hier waren heel veel kinderen aanwezig, erg leuk.

Op 17 september organiseerden we een uitstap voor de duurzame actievelingen (*) in ons dorp naar o.a. de kassencomplex bij de universiteit. En met afsluiting een lunch met en Broodje Nimma in het Huijgensgebouw. (* genodigden = Werkgroep Duurzaamheid, plus Wijkhelden, swap en bosduiveltuinnegroep).

3. **Energie:** Op de burendag in september 2024 ging Woonwijzer HLS van start. Tot september 2025 bezochten veel dorpsgenoten de Woonwijzer voor adviezen t.a.v. individuele maatregelen die zij willen nemen ter verduurzaming van hun woning. In de loop van januari en februari 2025 zijn diverse isolatiescans uitgevoerd.

Op 19 februari werd met de gemeente B&D en Woningbouwcorporatie Oosterpoort een geslaagde informatieavond georganiseerd voor de huurwoningen

Op 22 maart organiseerden we samen met de werkgroep dorpswandelingen een wandeling langs duurzame huizen in de Heilig Landstichting. Huiseigenaren die al met verduurzaming bezig zijn geweest deelden hun ervaringen met belangstellende dorpsgenoten.

Op 16 mei was er de bijeenkomst “verduurzaming Dichtbij”, waar energiecoach en dorpsgenoot Peer Trepels en dorpsgenoot Pieter Smit hun ervaringen deelden.

Op 17 juni was er een informatieavond over de financiële kant van het verduurzaming, waar 2 deskundigen praktische informatie gaven over financiële regelingen en subsidies. Ook deze avond samen met de Woonwijzer..

Op 23 oktober organiseerden we een informatieavond over de bevindingen van 2 onderzoeken specifiek uitgevoerd voor ons dorp:

- een verkenning van de (financiële, technische en maatschappelijke) haalbaarheid van een Zeer Lage Temperatuur warmtenet door adviesbureau Impuls en
- een onderzoek naar de effecten van een dergelijk netwerk op de netcongestie (uitgevoerd door CE Delft).

Tijdens deze avond werd gediscussieerd met de dorpsgenoten over een nieuw te vormen energiegemeenschap: een collectieve voorziening voor het delen van elektrische energie en de ontwikkeling van een collectief warmtenet. Het advies van de aanwezige deskundige aan het adres van ons dorp was om z.s.m. een energiegemeenschap op te richten. Ter voorbereiding van deze energiegemeenschap konden de deelnemers een (gratis) dongle krijgen om hun energiedata te meten en te delen in een gezamenlijke data-faciliteit.

Ook op deze avond meldden zich weer nieuwe vrijwilligers om mee te denken en te doen bij deze ontwikkelingen: in totaal zijn we nu met 16 meedenkers voor energie en 7 meedenkers voor initiatief voor een gezamenlijke batterij.

Plannen voor 2026

1. Biodiversiteit / Groen

Dialoog over het nieuwe landschapsplan. In 2026 start de gemeente met het opstellen van een nieuw Landschapsontwikkelingsprogramma(LOP). Stichting Via Natura heeft samen met De Ploegdriever en de Radboud-Universiteit het initiatief genomen om een film te maken over het landschap met als titel Grensgebied (duur: 50 minuten). In april is deze klaar. De film kan worden gebruikt als start van een dialoog over wat wij zouden willen met het landschap en hoe we daar zelf aan bij willen dragen. Onze werkgroep kan de film draaien in de Bosduivel (en andere dorpsverenigingen in andere dorpen). De waaier Basiskwaliteit natuur is beschikbaar. Aan de hand van de film willen we aan de slag om mensen te activeren en op de een of andere manier bij te dragen aan het landschap of aan organisaties die zich voor het groen inzetten. Ook kan de film een middel zijn om ideeën uit te werken voor het groen binnen ons dorp.

Kas in de Bosduivel moestuin, deze zouden we graag willen. We overwegen een subsidieaanvraag in het kader van het Dorpendealprogramma. In het verlengde van de plantenteelt in die kas en in de moestuin bij De Bosduivel is het idee om regelmatig (1x per maand) een (warme) dorpslunch te organiseren waarbij buurtgenoten voor elkaar koken.

2. Circulaire economie

In 2026 gaan we op dezelfde voet verder met de drie activiteiten van de afgelopen jaren:

- 2 SWAP's (7 maart en najaar (oktober/november)
- Wijkhelden (groep, individueel actief)
- Tweedehands speelgoedbeurs: We polsen of het Oranjecomité die zou willen organiseren voor Sinterklaas (in november).

3. Energie

Energiegemeenschap HLS: In het tweede kwartaal van 2026 willen we een energiegemeenschap HLS oprichten en daar alle collectieve projecten in onderbrengen zoals (zonne)elektriciteit delen, buurtbatterij, ZLT warmtenet. Ook Oosterpoort (Jan Verbruggen) oriënteert zich op de mogelijkheden van een warmtenet in de huurhuizen. De warmtevraag van de huizen in de Lucaslaan en Simonlaan is zodanig dat het riool als warmtebron geschikt zou kunnen zijn. Naar aanleiding van het onderzoek naar technische en financiële haalbaarheid, uitgevoerd door Impuls, zoeken we naar een koppeling van het ZLT-warmtenet met al bestaande plannen, zoals de vergroening van de Simonlaan en de geplande renovatie van de lanen (2027).

Regie en samenhang verduidelijken: In samenwerking met de energiewerkgroep gaan we een bijeenkomst organiseren voor alle geïnteresseerden over de samenhang van de verschillende initiatieven en het verdere proces. Vragen opstellen en voorleggen aan de groep.

Woonwijzer: De woonwijzer voor individuele vragen om advies op energiegebied blijft 1x per maand geopend tussen 18:00 en 20:00 uur. We willen met energiecoaches en wellzijnsorganisaties aan de slag met energiearmoede en deze activiteit integreren in de Woonwijzer.